

LØGTINGSVAL 2015 Valgreinar

Fólkating og Løgting – annað í senn

Viðvíkjandi míni uppstilling til løgtingsvalið

Sjúrður Skaale

Javnaðarflokkurin segði undan fólkatingsvalinum, at tann, sum bleiv valdur, skuldi røkja starvið fulla tíð.

Hetta er í samsvari við tær leiðreglur um fólkatingssessin, sum leiðsla floksins hevur samtykt. Har stendur m.a.: "Til tess at fáa sum mest burturúr teimum møguleikum, sum fólkatingssessurin gevur, loyvir Javnaðarflokkurin ikki tí persóni, sum situr á Fólkatingi, samstundis at sita á Løgtingi. Verður sami persónur valdur í bæði tingini, tekur næstvaldi sætið á fólkatingi, tá fyrstvaldi er á Løgtingi."

Ein flokkur er ikki einstaklingar, men júst ... ein flokkur. Og flokkurin ger av, hvussu tey einstøku fólkin verða brúkt best, til tess at rækka floksins málum.

Tí segði eg undan fólkatingsvalinum, at eg for at stilla upp til Løgtingið, um flokkurin ynskti tað. Tað hevur flokkurin nú heitt á meg um at gera – og tí geri eg tað.

Men lyftið sum varð givið undan fólkatingsvalinum skal kortini haldast. Verði eg valdur á Løgting, fari eg tí at taka farloyvi úr Fólkatinginum tá eg eri á Løgtingi. Tá fer so ein annar persónur at vera á Fólkatingi – fulla tíð. Hetta er, sum eg skilji, sama skipan sum hin flokkurin, ið vann ein fólkatingssess í juni, fer at nýta.

Eg rokni við at skula brúka mína mestu tíð á Fólkatingi – men heldur ikki tað geri eg av púra einsamallur. Tað er sum sagt leiðslan sum ræður fyri, hvussu hon brúkar síni fólk best - tað verið seg á Løgtingi, í Landsstýri ella á Fólkatingi. Eg kann tí ikki - líka so lítið sum nakar annar - siga júst hvussu og hvar Javnaðarflokkurin brúkar tey fólk, sum verða vald 1. september. Tað veldst eisini í stóran mun um, hvussu úrslitið verður á valinum, og hvør skipar samgongu eftir valið. Tá dustið eftir val-orrustuna hevur lagt seg verður gjørt av, hvør fer at røkja tey vónandi mongu størvini, sum fella flokkinum í lut.

Føroyingar uttanlands og altjóða útsýni

Allir føroyingar skulu hava atkvøðurætt til løgtingsvalið í eitt áramál eftir, at teir eru fluttir av landinum. Vit skulu geva føroyingum uttanlands størri ans.

Høgni Reistrup

Framsókn

Ímynda tær, at tú fert nøkur ár uttanlands at arbeiða. Ella at tú fert út í heim at eftirútbúgva teg.

Hetta er ikki óhugsandi, tí vit flyta okkum millum lond meira enn nakrantíð áður. Og tí lesa og arbeiða fleiri túsund føroyingar uttanlands.

Men bara ein lítil partur av hesum dýrabara tilfeingi hevur atkvøðurætt.

Í einum altjóðagjörðum heimi má ein tjóð hugsa víða. Skulu vit náa málinum um einar sjálvberandi Føroyar, hevur tað stóran týdning, at okkara hugburður til umheimin er opin.

Vit kenna øll fólk, sum búgva, arbeiða og lesa úti í heimi. Vit hava øll familju, vinir og kenningar, sum eru í øðrum londum. Tey nema sær viðkomandi vitan, fáa altjóða førleikar, uppliva aðrar mentanir og skapa sær eitt størri netverk.

Føroyska samfelagið kann fáa meira burtur úr hesum veruleika.

Allir útisetar hava atkvøðurætt

Vit mugu geva øllum føroyingum uttanlands atkvøðurætt til millum annað løgtingsvalið í eitt áramál eftir, at teir eru fluttir av landinum.

Framburður í Føroyum er komin og fer at koma, tá ið vit samskifta, handla og samstarva við onnur. Fáa allir føroyingar uttanlands atkvøðurætt fáa vit eina betri fatan av, hvat gongur fyri seg uttan fyri føroyska samfelagið, og samstundis fáa vit meira altjóða útsýni. Tá bjóða vit av og lyfta okkum upp. Tá menna vit okkum sum eitt framkomið fólk.

Tí vit eru í kapping við onnur lond um tað virkisfúsa og skapandi fólkíð - bæði tey, sum longu búgva og virka í Føroyum, og útisetar og onnur, sum kunnu koma higar at ríka okkara samfelag.

Í verandi støðu hava lesandi føroyingar í útlandum at-

kvøðurætt. Tað er gott, hóast mannagongdin er bureaukratisk. Men tá ið útbúgvingin er av, steðgar hesin rættur. Í fyrsta lagi haldi eg ikki, at hesin rættur bara skal verða avmarkaður til tíðarskeiðið, føroyingar lesa uttan fyri Føroyar. Í øðrum lagi haldi eg, at rætturin skal verða víðkaður til at fata um allar føroyingar, sum fara út í onnur lond. Ikki bara lesandi føroyingar.

Tí nógv fara eisini út at arbeiða, at vinna sær spennandi og viðkomandi førleikar ella bara liva og royna lívið í øðrum landi. Hvi skulu vit ikki fáa gagn av hesum í framtíðini?

Eitt tíðarhóskandi samfelag

Vit kunnu økja sannlíkindini fyri einum tættari tilknýti til føroyska samfelagið, geva vit øllum føroyingum í útlandum møguleika at greiða atkvøðu, tá ið løgtingsval, kommunuval og fólkaaatkvøður eru á skrá.

Hetta skal sjálvandi ikki verða ein óavmarkaður rættur. Hesin

rættur skal verða galdandi í eitt avmarkað tíðarskeið eftir, at fólk eru flutt úr Føroyum. Soleiðis gera tey eisini í øðrum londum.

Í Onglandi er rætturin hjá fólki at atkvøða galdandi fyri fólk, sum hava búð uttan fyri Ongland upp í 15 ár. Eg vildi hildið, at tað hevði verið hóskandi, høvdu føroyingar uttanlands hendan rættin í 10 ár.

Hetta hevði eisini havt ávirkan á atburðin hjá teimum, sum sita við valdið í Føroyum. Tí føroyingar uttanlands umboða ofta tað framtakshugaða. Nógv hava upplivað og sæð heimin við nýggjum eggum, sum bara kann gagna føroyska samfelagnum.

Verður hetta veruleiki, fær Føroyar eitt tættari tilknýti til útisetarnar – og samstundis skundar tað undir, at vit nærkast umheiminum meira, fáa altjóða útsýni og gera samfelagið tíðarhóskandi.

Pensjónistarnir mugu fáa teirra rættvísa part av samfelagslagkøkuni

Ingrid S. Henriksen

valevni hjá Javnaðarflokkinum

Pensjónistar hava ikki fingið lut í økta ríkidøminum í landinum

Hagtøl vísa, at seinnu árinu eru samlaðu inntøkurnar í landinum nógv vaksnar. At samlaðu inntøkurnar eru vaksnar hava pensjónistar, sum einans ella nærum einans hava fólkapensjón, oljuviðbót og samhaldsfasta at liva av, onki merkt til hvørki sum hækkan av pensjónum ella sum hækkan av útgjaldinum frá Samhaldsfasta.

Grundupphæddin í fólkapensjónini er ikki hækkað seinastu 16 árinu (síðan 1999) og varð við løgtingslóg nr. 158 frá 16. des. 2011 samtykt, at viðbótin og onnur almannagjöld árliga verða javnað við 0%. Hetta merkir, at við lóg er nú ásett, at hvørki grundupphæddin í fólkapensjónini, pensjónsviðbótin ella oljuvið-

bótin verða reguleraðar árliga, soleiðis sum verður gjørt í øðrum norðurlondum, sum vit vanliga ynskja at sammeta okkum við.

Pensjónistar, sum einans ella nærum einans hava fólkapensjón, oljuviðbót og samhaldsfasta at liva av, eru bólkur sum ár undan ári livir í fátækkraváða ella í beinleiðis fátækkradømi. Ársinntøkan hjá hesum pensjónistum lá í 2013 eftir skatt heilar 13.492 kr. undir føroyska fátækramarkinum. Fólkapensjón, oljuviðbót og Samhaldsfasti mugu tí metast at vera ein fátækkraveiting, ið tey eldru í samfelagnum fáa at liva av.

Pensjónistar hava ikki fingið lut í flat skattalættanum

Pensjónistarnir hava heldur ikki fingið nakran peningaligan fyrimum av flatskattinum hjá borgarligu samgonguni. Flatskatturin gav í heilt stóran mun teimum við høgum inntøkum sera stóran peningaligan lætta (skattalætta), meðan flatskatturin hinvegin ikki

gav lágløntum pensjónistum ella øðrum við láginntøkum nakran peningaligan lætta ella fyrimum yvirhøvur.

Pensjónistar eiga ikki at liva í fátækkradømi í okkara velferðarsamfelag

Hagtøl hjá Hagstovu Føroya vísa, at í 2013 livdu 716 fólkapensjónistar í beinleiðis fátækkradømi og at fátækkradømi millum pensjónistar er vaksið seinnu árinu. Henda støða kann ikki góðtakast. Vit eiga sum ríkt velferðarsamfelag at syrgja fyri at býta ágóðarnar í landinum soleiðis, at hvørki pensjónistar ella onnur láglønt ár undan ári noyðast at liva í nívandi og órættvísam fátækkradømi.

Okkara eldru hava uppbyggt okkara velferðasamfelag

Tey eldru í okkara samfelag hava arbeitt og strevast alt lívið og eru tað tey, ið hava uppbyggt hetta land til tað velferðarsamfelag, vit kenna í dag. Nú, tá tey eru vorðin pensjónistar og hava rætt

til aldurstengda pensjón frá tí almenna, sum er til at liva av, má teirra tørn verða komið at fáa hægri upphædd at liva eitt rímuligt og sømuligt lív. – Politikkur snýr seg grundleggjandi um býti av samfelagságóðum – og nú má tørneið verða komið til pensjónistarnar, soleiðis at teir umsíðir kunnu fáa teirra rættvísa part av samfelagslagkøkuni.

Inntøkan hjá pensjónistum eigur at hækka við í minsta lagi 1.000 kr. um mánaðin

Onki er meira rímuligt enn at útgjaldið úr Samhaldsfasta verður hækkað, so tey eldru, ið einans hava fólkapensjón, oljuviðbót og Samhaldsfasta at liva av, verða lyft úr fátækkrastøðu. Pensjónistarnir mugu fáa í minsta lagi 1.000 kr. afturat um mánaðin eftir skatt, so teir kunnu verða lyftir upp úr fátækkrastøðu. – **Pensjónistarnir mugu – uttan meiri drál – fáa teirra rættvísa part av samlaða ríkidøminum í landinum.**